

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG**

ĐỀ CHÍNH THỨC

**KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10
TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NĂM HỌC 2021 - 2022**

Môn thi: NGỮ VĂN (chuyên)
Thời gian: 150 phút (không kể thời gian giao đề)
(Dành cho thí sinh thi vào Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn)

Câu 1. (4,0 điểm)

Hãy để hoa kết thành trái

Hai cha con đang đi dạo công viên thì thấy một khóm hoa rất đẹp, thế là người con tiện tay hái một bông và nói:

- Cha ơi, tuổi trẻ chúng ta như những đóa hoa này, tràn đầy sức sống. Nhưng khi ta già rồi thì sao hả cha?

Người cha nghe xong, liền đến bên quầy bán hàng bên đường và mua một bịch hạt giống, đặt vào tay con. Vốn là người thông minh, người con hiểu ý của cha, nhưng anh vẫn chưa phục:

- Nhưng tất cả số trái này đều đã từng là hoa kia mà!

Người cha cười:

- Đúng thế, tất cả trái đều đã từng là hoa. Nhưng không phải tất cả hoa đều có thể trở thành trái! Hoa tuy đẹp để đầy sức sống nhưng sẽ mau chóng rũ cánh phai màu. Chỉ có trái mới có thể giữ lại mầm xanh và tạo ra nhiều hoa đẹp cho đời sau. Vì vậy, thời gian từ tuổi trẻ đi đến tuổi già là thời gian con cần phải trải qua và nỗ lực sao cho đóa hoa tuổi trẻ của con không héo tàn vô ích mà có thể kết thành trái để gieo hạt cho đời sau.

(Nhiều tác giả, Hạt giống tâm hồn 12, Thiên Trí Liên tổng hợp, Ngọc Như biên dịch, NXB Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh, 2017)

Trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của câu chuyện trên.

Câu 2. (6,0 điểm)

Bàn về phẩm chất của nhà văn, có ý kiến cho rằng:

Nhà văn luôn luôn mang một tấm lòng rộng mở, biết ngạc nhiên dù là với một vẻ đẹp bình dị của cuộc sống, rất nhạy cảm với những đổi thay chung quanh.

(Phương Lưu (Chủ biên), Lí luận văn học, NXB Giáo dục, 1997)

Qua một số tác phẩm văn học đã học trong chương trình Ngữ văn lớp 9, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

- Hết -

Đáp án đề thi Văn vào lớp 10 trường Chuyên Lê Quý Đôn - Đà Nẵng 2021

Câu 1:

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu câu chuyện: Hãy để hoa kết thành trái

- Vấn đề cần nghị luận: Tuổi trẻ như những đóa hoa tràn đầy sức sống nhưng cũng chóng tàn phai. Vì thế con người cần phải nỗ lực để tạo ra những thành quả đẹp cho đời.

Lưu ý: Học sinh tự lựa chọn cách dẫn trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào khả năng của mình.

2. Thân bài

a. Giải thích câu chuyện

- Tóm tắt nội dung câu chuyện

=> Ý nghĩa:

+ Tất cả những thành quả mà con người có được đều được tạo ra từ những khát vọng, nhiệt huyết, ước mơ của tuổi trẻ nhưng không phải ai có ước mơ, khát vọng đều có thể tạo nên thành quả. Thời gian đi từ tuổi trẻ đến tuổi già, đi từ đóa hoa tươi đẹp đến trái ngọt chính là thời gian mà con người phải kiên trì, nỗ lực để đến thành công.

- Khát vọng sống đẹp: là mong muốn hướng tới, có được những điều lớn lao, tốt đẹp mà mình mơ ước và quyết tâm, cố gắng thực hiện mục tiêu đó hết sức mình.

b. Phân tích

- Tuổi trẻ là tuổi đẹp nhất. Đó là độ tuổi con người tràn đầy nhiệt huyết, lí tưởng và khát vọng.

- Để đạt được thành quả con người trước hết phải đặt ra mục tiêu cho mình: có ước mơ, hoài bão, đam mê và khao khát tạo nên thành quả.

- Thế nhưng nếu chỉ dừng lại trong suy nghĩ con người sẽ chẳng tạo ra một thứ gì cả. Tuổi trẻ có hạn và những khát vọng sẽ nhanh chóng phai tàn lụi vào quá khứ nếu không để lại thành quả gì đó cho đời. Vì vậy con người cần nỗ lực, kiên trì học hỏi để biến hoa thơm thành trái ngọt, cụ thể hóa lí tưởng.

- Cố gắng thực hiện những mục tiêu mà bản thân đã đề ra bằng tất cả khả năng của mình.

- Khi vấp ngã hay gặp khó khăn cũng không nản chí mà biết đứng dậy bước tiếp về phía trước.

- Đạt được đến trái ngọt, những điều chúng ta mơ ước, khát vọng, từ đó cuộc sống của chúng ta sẽ hạnh phúc hơn.

c. Chứng minh

- Học sinh tự lấy dẫn chứng minh họa cho bài làm văn của mình.
- Lưu ý: dẫn chứng phải tiêu biểu, xác thực, được nhiều người biết đến.

d. Phản biện

- Tuy nhiên trong cuộc sống cũng có nhiều người sống không có khát vọng, ước mơ, chỉ nghe theo sự sắp đặt của người khác hoặc quá ảo tưởng về khả năng của bản thân mà không chịu cố gắng thực hiện khát vọng của mình,... những người này đáng bị xã hội thẳng thắn phê phán.

3. Kết bài

- Khẳng định lại tầm quan trọng của khát vọng và rút ra bài học, liên hệ bản thân.

Câu 2:

Cách giải:

I. Mở bài

- Giới thiệu vấn đề nghị luận:

+ Giới thiệu ý kiến nhận định: “Nhà văn luôn luôn mang một tấm lòng rộng mở, biết ngạc nhiên dù là với một vẻ đẹp bình dị của cuộc sống, rất nhạy cảm với những đổi thay chung quanh”

+ Khẳng định nhận định đúng đắn.

II. Thân bài

1. Giải thích

- Tấm lòng rộng mở: tấm lòng dành cho con người và cuộc đời.

- Vẻ đẹp bình dị của cuộc sống: những điều chân thật từ cuộc sống thực tại nhưng nhà văn là người để ý đến và đưa vào sáng tác.

- Nhạy cảm với những đổi thay chung quanh: sự nhạy cảm cho người nghệ sĩ phát hiện ra điểm độc đáo, chỗ chứa những nghịch lí, nơi có những vẻ đẹp để có được bài học về nhân sinh.

-> Ý kiến của nhà phê bình Phương Lưu khẳng định vai trò của chủ thể sáng tạo (không chỉ nhà văn mà còn là nhà thơ) làm nên tác phẩm có giá trị.

+ Những người có tâm hồn nghệ sĩ luôn biết rung cảm với con người, cuộc đời. Nhưng chỉ có cảm xúc thôi chưa đủ, người nghệ sĩ phải có khả năng diễn đạt những tình cảm, ý tưởng của mình thành lời, thông qua hình tượng, nhân vật, ngôn ngữ. Thi hào Gơt nổi tiếng thế giới đã từng khuyên các nhà văn trẻ “Hãy đập vào tin anh thiên tài là ở đó”. Chỉ khi nào con tim nhà văn “rầy tựa dây đàn” thì ngòi bút họ mới thăng hoa, xuất thân đến không ngờ, thơ sẽ như lửa gặp gió sẽ bốc cao. Người đọc lúc ấy “không thấy câu thơ chỉ thấy tình người” (Tố Hữu) và câu thơ sẽ neo trụ mãi trong họ.

+ Thực tế văn học cho ta thấy rõ điều đó. Thi thánh Đỗ Phủ đời nhà Đường chung cát từ nỗi đau rỉ máu của mình – của một ông quan do chiến tranh phong kiến bị đẩy tới chân trời tây nam của huyện Quý Châu xa xôi, nếm cuộc sống bần cùng của muôn dân - để tạo nên những vần thơ khắc khoải nỗi nhớ quê ám ảnh người đọc bao thế kỷ: “Nước mắt tuôn theo dòng lệ cũ Con thuyền buộc chặt mối tình nhà” Bạch Cư Dị với “Lệ ai chan chứa hơn người” trước thân phận bọt bèo của một tài nữ đánh đàn trên bến Tầm Dương mà có một Tỳ bà hành lưu trước nhân gian bạn cùng trăng sáng; Nguyễn Du tạo nên tuyệt tác truyện Kiều - và hình tượng Vương Thúy Kiều bất hủ bởi tấm lòng “Đau đớn thay phận đàn bà” đến tê buốt của ông. Hoàng Cầm viết Bên kia sông Đuống, một tác phẩm đề đời của ông chỉ trong có một đêm bởi cảm xúc thơ xuất thân từ “tâm tư chồng chất nhớ thương với cảnh với người quê hương bị giặc tàn phá giết hại”.

-> Người cầm bút muốn có những đứa con tinh thần khỏe mạnh có sức sống dẻo dai trong lòng người đọc và vượt qua được sự băng hoại của thời gian thì cần phải nuôi dưỡng cảm xúc, tâm hồn, tình cảm mình ngày một 3 phong phú và tinh tế, phải tạo cho mình một phong cách riêng độc đáo. Muốn vậy phải sống hết mình với cuộc đời, phải tu tâm và dưỡng tài “Phải chịu đau đớn thì vẫn đốt cháy mình và đốt cháy những người khác” (Lep Ton-xtôi).

- Người tiếp nhận văn học cũng phải có một tâm hồn rộng mở, giàu tình cảm, cảm xúc,...

+ Lao động nghệ thuật của người nghệ sĩ nói chung, của nhà văn nói riêng là lao động đặc thù chịu sự quy định khắt khe của những quy luật sáng tạo nghệ thuật chân chính. Sự thật cuộc sống trong tác phẩm nghệ thuật không thể tồn tại bên ngoài cách nhìn thế giới của nhà văn. Cách nhìn này vốn có ở mỗi nhà văn chân chính. Nhà văn phải có khả năng khám phá, nắm bắt những quá trình bên trong của cuộc sống, miêu tả được những tính cách điển hình, mô tả tồn tại phương diện, nội hạt của con người, tâm lí của con người. Cuối cùng đem đến cho người đọc những điều mới mẻ trong tư tưởng, tình cảm, cảm xúc qua cách sử dụng ngôn từ độc đáo. Ngoài việc lách ngòi bút của mình vào những thứ nhỏ nhặt trong cuộc sống để đem đến những triết lý sâu xa, thì nhà văn cũng cần có cách nhìn bao quát, rộng lớn, mang tầm nhân loại để xây dựng sức sống lâu bền cho đứa con tinh thần của mình.

2. Chứng minh Học sinh sử dụng tác phẩm đã học, đã đọc để chứng minh cho ý kiến trên.

Có thể tham khảo:

- Chiếc lược ngà – Nguyễn Quang Sáng:

+ Khai thác hiện thực cuộc sống trong những năm tháng kháng chiến chống Mỹ ác liệt, nhà văn nhìn thấy những hậu quả do chiến tranh để lại khiến con không nhận cha, đến lúc phát hiện thì cũng là lúc phải chia tay.

+ Ngòi bút miêu tả tâm lí nhân vật của Nguyễn Quang Sáng đặc biệt phát huy tác dụng khi miêu tả tâm lí nhân vật trẻ thơ – bé Thu. Nhà văn tinh tế phát hiện tất cả những biến chuyển trong cách bé Thu hành xử với bố để thấy những giao tranh trong thế giới tình cảm của nhân vật này.

+ Câu chuyện khép lại khẳng định sức mạnh của tình cha con, cũng là cội nguồn sức mạnh chiến đấu cho lớp lớp thế hệ người lính Việt Nam.

- Bến quê – Nguyễn Minh Châu.

+ Cảm hứng của Nguyễn Minh Châu có sự khác biệt giữa hai thời kì trước và sau năm 1975. Tác phẩm được sáng tác sau năm 1975 cho thấy những trăn trở, suy tư của nhà văn về con người và cuộc đời.

+ Nhà văn trân trọng vẻ đẹp bình dị của cuộc sống từ những cảnh vật quen thuộc đến tâm hồn quê hồn hậu của nhân vật Liên. Từ cách đặt tên cho thấy đó là “vẻ đẹp khuất lấp ẩn giấu sâu bên trong tâm hồn con người.”

+ Những dự báo về bàn cờ thế là biểu tượng cho những thứ vòng vèo, chùng chình mà nhiều khi con người sa vào, hình ảnh của hoa bằng lăng thay đổi màu sắc cũng ẩn dụ cho quãng thời gian của Nhĩ sắp sửa cạn kiệt.

+ Câu chuyện nói về “bến quê”, bến neo đậu tâm hồn mà mỗi người đều phải trân trọng, giữ gìn để không vì cuộc sống hối hả, sự hào nhoáng mà quên mất....

III. Kết bài

- Nhà văn là người thư kí trong thành của thời đại nhưng đồng thời cũng phải là người cho máu, viết ra bằng gan ruột của mình, với tấm lòng và tài năng mới tạo nên tác phẩm thật giá trị.

- Yêu cầu sáng tạo luôn đòi hỏi nhà văn phải chân thật với mình, với đời, với người, viết bằng tâm, tài, tâm.

- Từ người sáng tạo đến tác phẩm và đem tác phẩm đến người đọc, giá trị của tác phẩm chân chính sẽ được khẳng định qua thời gian